

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Székhely: utca SIMON ház Kunz József
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előzetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre 10 ft — kr.
Félévre 5 ft — kr.
Negyedévre 2 ft 50 kr.
Egy óra 1 ft — kr.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Hétfő, Február 4.

25. szám

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Hirdetési díj:

Ot-hasáhsopitisor egyszeri beiktatásért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasáhsopitisorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglal
újdonság sora 50 krajczár.

A trónörökös halála.

A nagy esapás, mely a nemzetet érte, még mindig első és úgy szólva kizárólagos tárgya a közvélemény érdeklődésének. A miniszterelnök visszatért Bécsből s a nyilatkozatokból, melyeket a szabadelvű-párt körében tett, megnyugvással vehette tudomásul minden jelen volt s megnyugvással veheti tudomásul az ország, hogy bármily megrázó volt is a nagy, pótolhatlan veszteség hatása király ő felsége lelkületére, az uralkodói fenkölt kötelességérzet erélyét nem törte az meg.

A fölség, s ezt csak valódi bámulattal constathatjuk, megpróbáltatása legnehezebb óráiban is uralkodói feladatai öntudatos teljesítésében keresett fájdalomaira férfias enyhülést, s ha ezt nem is találhatta meg, ha egész valóján uralkodott is s uralkodik ma is a fájdalom: a nemzet az iránt biztos lehet, hogy fölséges királya, kinek annyit köszönhet közéletünk s alkotmányos fejlődésünk, teljes erejét szenteli ezután is uralkodása gondjainak, népei javának. S a Gondviselés bizonyára megadja a nemzetnek, hogy mentül hosszabb ideig viselhesse Szent István koronáját az, kit jelen megpróbáltatásaiban újra nagyobbak tanulhatott ismerni nemzetünk.

A szerencsétlen végzet kapcsán, mely a trónörökös érte, a felmerült különböző hírlélek egyre tartanak, de constathatni kell, hogy maguk e hírlélek első terjesztői már kezdik sajnálni első napi megmondolatlanságaikat. Így egyik lap, a casinóban történt nyilatkozatokra támaszkodva, visszavonja előző napi nagymondását. Hogy a közönségben mégis utat találjanak a legkülönbözőbb feltevések, az kevésbé csudálatos: ámbár mindenki megmondolhatná, mielőtt bármely új remese terjesztésére vállalkozik, hogy az, a mi a hivatalos elismerés szerint ma már nem tagadott való, az borzalmasabb, megrozóbb minden egyéb képzelhető föltevés-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Vadászatok Magyarországon.

Irta: Rudolf trónörökös.

(Folytatás.)

Mintegy fél óra mulva az időközben visszatért hollók félénk károgással tudatták valamely nagy ragadozó madár közeledését, pár másodperczre egy sást pillantottam meg, mely a gyöp hosszában repült tova, míg végre egy bükkfa alsó ágán állapodott meg. Jól láttam, hogy sötét madár, de a nagy távolság növetkeztében tisztán nem különböztethettem meg, milyen fajjal van dolgom.

A sas páe perczig egész mvzduatlanul pihent, aztán pedig leszállt az ágról; a hollók is odahagyták helyüket és károgva röpködtek föl s alá. Mikor meghallottam les helyem mellett a szárnyak subogását, föltekinttem és közvetlenül a családék mellett a magas fűben egy sást pillantottam meg, gyorsan löttem, mire a madár összerogyott. Mikor elősiettem, igen száz tarka vén himcsárszást találtam. A hollók még körülrepültek a teret s így az egyikre sréttel löttem, de a távolság nagyon is nagy volt s én elhibáztam. Egy keselyű is fenn keringett meg lehetős magasságban s minthogy már elérkezett az idő mikor távoznom kellett, utána küldtem egy golyót a repülő keselyűnek. Ugy látszik a golyó vagy nagy szárnyát vagy pedig hátát surolta a madárnak, mert bukfenetett a levegőben és egy darabig lefele zuhant, úgy hogy vadászom s én azt hitük, hogy már a mienk, de a keselyű csak hamar szárnyra kapott megint és egyenes irányban repült tova a hegyek felett.

Mint hogy az nap még farkasvadászat volt tartandó, haza kellett sientnünk. Gyorsan ki-

nél s hogy ez elismerés árán titkolni el valót, alig lehetett volna érdekében bárkinek.

Ő felsége a király a trónörökösöt ért katasztrófának hatása alatt, midőn másnap Tisza Kálmán miniszterelnököt fogadta, a következő nyilatkozatot tette:

„Mindent elvesztettem, a mit birtam a reményből és a hitből melyet fiam jövőjébe vettem; nem maradt egyebem, mint a kötelesség érzet, melyhez mindaddig, még csak öreg csontijaim kibírják hü fogok maradni. Erre úgy ön, mint népeim bizton számíthatnak.“

Ennél a nyilatkozatnál szebb vigaszt a monarchia népei nem nyerhettek, sem pedig szebb jutalmat azért a vigaszért, melyet a király lesújtott apai szívének a nemzeti gyász és részvét őszintessége által nyújtottak

A trónörökös öngyilkosságának hírlérisása.

A trónörökös hétfőn, január 28-án, egy ismert bécsi bérkocsissal Mayerlingbe kocsizott. Kíséretében senki sem volt. Utja a Hochtrachtbergen vezetett keresztül. Gáden mellett a kocsit bennekedt a sárban és se hogy sem volt megindítható. A trónörökös kiszállt és maga is hozzáállt, hogy a kocsit kihúzzák a sárból. Teljes erejével segített a bérkocsinak és hosszas erőlködés után végre sikerült a kocsit megindítani. — De a trónörökös annyira megerőltette magát, hogy átitzadt és kevéssel reá érezte, hogy meghült.

E meghülésnek a jelei akkor sem mutatnak el, a mikor a trónörökös a heiligenkreuzi magaslattól gyalog szerrel és sietve tette meg az utat a mayerlingi kastélyig. Ide érkezve Rudolf trónörökös Coburg Fülöp hg. és Hoyos József gr. társaságában megva csorált. A vacsoránál vidámnak látszott. — Mindazonáltal megjegyvezte, „Feküdjünk le ma korán. Erős náthám van. Azt akarom kiizzadni.“

Kedden, január 29 én megtartották a vadászatot. A trónörökös nem vett benne részt. Kimentette magát azzal, hogy meghülése nem engedi, „hogy az urakkal tartson.“ Coburg Fülöp hg. és Hoyos gr. ennéfogva maguk mentek ki vadászni.

A mikor visszatértek a trónörökösöt jó szinben találták. Az éjjeli nyugalom nyilván-

nyestem egy fiatal fát, hogy rudnak használjam, rákaszottam a zsákmányt, aztán vadászom és én a rud egy-egy végét a vállainkra emeltük és megindultunk lefele a völgybe. Már sokszor vittem fakó és barna keselyűt, egyszer már a Gypaetus barbatust is, és valamennyi európai sást vállamon hosszú uton, de még sohasem tetszett nekem ragadozó madár olyan neheznek, mint ez a keselyű. Nagyon meg voltam elégedve zsákmánnyommal, mert a fakó keselyű és császársas még az őseredeti országok képviselői.

Spanyolország vadon hegyei között, a Balkán-félszigeten s az egész keleten otthon vannak, távolbakt északnak nem akarnak vándorolni, emberek által még el nem rontott, szép vadászterületre lévén szükségük. Nem lehet őket mindenhol találni s hosszú utat kell megtenni, hogy fegyveres kézzel lehessen rájuk akadni. A pompás Fruska-Gora képezi tartózkodási területüknek legészakibb határát.

A völgyben ráakadtam a kocsira és visszahajtottam, a mily gyorsan csak lehetett a vadászlakhoz. En voltam otthon legelőbb. Minthogy reggel felé a messze távolban néhány lövés hallottam, abban a bizonyos hitben voltam, hogy társaimat szintén szép zsákmánnyal látom majd visszatérni.

Először sógorom tért vissza, de sajnos üres kezekkel.

Leshelye előtt e napon egyetlenegy ragadozó madár sem jelentkezett. Negyedóra mulva jött a nagyherceg is, szintén zsákmány nélkül.

Sajátságos esemény rontotta el az Fruska-Gorán más különben olyannyira biztos vadászatot. A görög egyházi javak közellevő vadászterületén e reggelen kutyákkal tartottak vadászatot. Hogy a kolostorhoz tartozók és erre feljogosítottak vadásztak-e, vagy pedig az e vidékeken sajnos nagyon is elszaporodott vadászok, azt bajos volt kikutatni. Elég az hozzá, hogy vadásztak és úgy a lö-

használt neki. Vidámbab is volt, mint egyéb. For az utóbbi időkben. „Jobban vagyok!“ — mondá. A Burgban tartandó családi ebédre mindazonáltal nem ment el. „Ments ki engem“ — fordult kérésleg Coburg Fülöp hercegehez — „add át szüleimnek kezesökömát; küszönts Stefániát a kis Erzsébettel, de ne sokat beszélj hogylétemről.“ Coburg herceg azonnal Bécsbe kocsizott és a Burgba ment.

A mikor odaért, az uralkodó család már nagyobb részt az ebédnél volt. Itt is izgatottság uralkodott, mert többen azok közül a kik hivatalosak voltak, nem jelentek meg, dacára annak, hogy az ebéd ideje elérkezett. A meg nem jelentek közt volt Rudolf trónörökösön kívül Stefánia főhercegnő is. A mikor Coburg Fülöp herceg belépett, a király izgatottan ment eléje. — „Az istenért — kérdé — mi történt Rudolfal?“

Coburg herceg megnyugtatta a királyt, mondván, hogy a trónörökös kissé rosszul érzi magát, de állapota nem ad okot aggodalomra. Habár nem jelenhet meg az ebéden, mégis nemskára teljesen jobban lesz. Ugyan e pillanatban lépett a terembe Stefánia főhercegnő is, melyet a trónörökös sűrűn meglátogatott. — Tíz és tizenegy óra között a vacsorának vége volt.

Mayerlingben ezalatt a trónörökös Hoyos gróf társaságában volt. Este vele vacsorált. — Még egy kicsit fáradtnak érzem magam, — mondá — pedig holnap a vadászatnál friss akarnék lenni, — és ezzel visszavonult szobájába.

Szerdán, január 30-án, reggel 7 órakor a trónörökös esengetett Loschek komornyikjának. A mikor ez belépett, a trónörökös még ágyban volt. Innen adott Loscheknek utasítást a vadászatot illetőleg, a melynek megkezdését 7 1/2 órára rendelte meg. Megbizta Loscheket, hogy intézkedjék és rendelje elő a kocsikat. A komornyik azon ellenvetésére, hogy talán a vadásznak adhatná tovább a megbízást, hogy ő a fenséges ur közelében maradhasson, Rudolf trónörökös hirtelen közbevágott:

— Nem! nem! Ebből csak confusió keletkeznék.

Loschek tehát maga ment ki, hogy megtegye a parancsolt intézkedéseket és a trónörökös egyedül maradt. 7 1/2 órakor Loschek, a ki már visszatért, kopogtatott az ajtón, hogy bejelentse fenséges urának, hogy min-

vések mint az átrohanó vadászebek elűzték a fenn keringő keselyűket, melyek már-már le akartak ereszkedni. A nagyherceg meg mint zsákmányt egy nagy ezüstsürke kutyát hozott magával, melyet ő fogott el a vadászszal s melyet később a vadászlak megett kivégeztek.

Ezután gyorsan megreggeliztünk és az egész vadásztársaság utnak indult. Szándékunk volt még aznap a Fruska-Gora egy távoleső részébe menni, farkasokra vadászandók.

Csak a nagyherceg óhajtott még egyszer szerencsét próbálni és nagy ragadozó madarakra vadászni. Elis ment ahhoz a helyhez, hol én reggel oly szép eredményt értem el. Több kocsin indultunk el a vadászaktól; paripák is követtek arra az esetre, ha az ut nem volna alkalmas a kocsik számára.

Eleinte azon az uton haladtunk tova, melyen én aznap reggel leshelyemhez mentem, majd jó darabig hegynek mentünk föl felé gyönyörű szép erdővölgyben sziklák között csergedező patak mentén; majd aztán egy merdek hegyoldalnak fordult az ut, a lovakkal itt már nehezükre esett a mely hegynek fölfele vonszolni. Többen tehát a lovakra kaptak; igen kellemes volt a pompás, enyhe idő mellett ama csodás bükkerdőkön lovagolni. A hegyhátra följutva, utunk a gerinczen vezetett végig; ismertem e helyeket, mert két év előtt sasokra vadásztam itt; később leereszkedtünk a tulsó oldalon az erdő legvégső szélén, hol az mocsaras réteken végződik szórványos apró fákkal és bokrokkal.

Az egyenes vonal persze az erdőn át a Fruska-Gora ama nyugati része felé irányult, hova még aznap el akartunk jutni, de minden ut hián a mely völgyön, mely utunk céljától még elválasztott, csakis gyalog vagy lóháton, de kocsin semmi esetre sem juthatunk volna keresztül.

A miatt aztán avar mezőkön és megtehető nyomorék gyümölcsösök között, mocsaras

den rendben van. A trónörökös szobájából nem jött válasz a kopogtatásra. — Loschek újra kopogtatott, de ismét hiába leste a fenséges ur hangját. A komornyik még ismételtett kísérletet, — hogy magára vonja a trónörökös figyelmét. Nyolcz óra tájban Coburg herceg és Hoyos gróf megérkeztek a kastélyba s a trónörökös után kérdősködtek, mire Loschek komornyik elmondta nekik, hogy úgy látszik, hogy ő fensége mélyen alszik, legalább ő többzöri kopogtatásra nem kapott választ. Elhatározták, hogy még egy ideig várnak és azután erősebben kísérlik meg a trónörökösöt felkeltetni. Nemsokára kopogtattak a trónörökös szobájának ajtaján és látva, hogy ő fensége nem ad magáról életjelet, komoly aggodalom szállotta meg őket. Rövid tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy erőszakkal nyitják ki az ajtókat Mindhármán — Coburg herceg, Hoyos gróf, és a komornyik — hozzáálltak a munkához kifeszítették az ajtószárny középső részét és így a zárhoz érve, belülről kinyithatták az ajtót.

A szobába lépve borzasztó látványt áruult eléjük. Rudolf trónörökös ingre vetkőzve az ágyon feküdt. A test felső része fejfelé felé messze kihajlott az ágy széléről, a bal kéz meredten lecsüggött és a padlót érintette. A kiszendvedt halvány ajkain véreseppék voltak láthatók. Az első, a ki az ágyház közelébe ment Loschek komornyik volt. A mint ez észrevette a trónörökös halovány lecsüggő fejét, ajkain a véreseppel, elkialította magát: „Jézus Mária, a fenséges ur strychninnel megmérgezte magát!“ Loschek tudniillik azt hitte, hogy strychninmérgezésnek vél ömlik ki a szájából. Mindhármán borzadva visszahökkenek a mellékszobába. Itt rövid tanácskozás után elhatározták, hogy Hoyos gróf utazzék rögtön Bécsbe, hírelt adni a szerencsétlenséget a Burgban. Coburg herceg és Loschek meg akarták várni a hivatalos kiküldötteket és addig örködni a fölött, hogy a holttest érintetlenül és a szoba ugy maradjon: a mint belépésüknél találták.

A trónörökös ágya mellett állott egy karos gyertyatartó, égő gyertyákkal. Mielőtt Hoyos gróf távozott, Coburg herceg észrevette, hogy a gyertyák leégtek és hogy a gyertyaalját körülöfő papirdisz meggyulad. Ennek megakadályozására újra bementek a szobába s eloltották a gyertyákat, s csak ekkor tekintették meg közelebbről a holttestet. A trónörökös feje erősen előre volt hajolva, a homlok közepén ott látszott a lösebb, mely

patakon keresztül egy nyomorult falu felé kellett kerülnünk, mely egy pusztá, de gyönyörű kilátást nyújtó hegyháton folyik. Jól lemlékeztem még az ezen falu előtti feneket en utra; két év előtt, a mint egy szerencsés keselyű-vadászatról az erdőből visszafértem, itt eltört a kocsim.

Mikor közel jutottunk a faluhoz a levegőben néhány keselyűt láttunk keringeni, egy császársas a házunk és fejünk telett repült tova, fájdalom, fegyveremet nem vettem magamhoz, mikor löra szálltam, ott volt a kocsiban, máskülönb lehoztam volna magamnak az egészen sötét madarat. A szegény falu most is épen olyannak mutatkozott, milyenekkt év előtt láttuk, csak hogy most hiányzott egyetlen éke, a májusban viruló és zöldelő cserjék és gyümölcsösök. Az ősz sivar szürkességében még szegényesebbnek látszott. Nyomorultabb fészket már képzelnem sem lehet és ha ez nem is legszegényebb, de mindenesetre egyike az egész nagy birodalom legszegényebb helységeinek. A lakosok megérkezésünkkor kijöttek a háskából, szép izmos alakok, férfiak és nők egyaránt, nagy, egyszersmind csinos emberfaj; bő köpenyekben, fehér prémes süvegekben és opankáikban igen festői képet nyújtottak; pópájukkal, egy nagyon szegényes külsejű, öreg emberrel élőkön, kis templomjuk előtt gyülekeztek össze és engem a legszívályosebben fogadtak. Innen csakhamar néhány nagyobb mezőn keresztül az erdőn át elterülő völgybe jutottunk.

Az erdőség itt nem olyan szép, mint a hegység keleti részeiben; alacsony tak, váltakoznak terjeszkedő sűrűséggel. Elhagyttuk a kocsikat és lovakat s egy igen merdek hegyoldaltól határolt szorulatba mentünk egy patak meátn felé. Sűrű, csaknem áthatlan bokroktól takart hegyet kellett számos hajtónak felhajtani. A szoros mentén a patak szélén állítottak fel bennünket.

(Folyt. köv.)

szétrombolta a koponyát. Elszárvették azt is, hogy a halott lecsüngő jobb kezében forgó pisztoly van. Rzzel elesett az a feltevés, hogy önmérgezés esete forog fenn.

Ezalatt Hoyos gróf Badenbe kocsizott, a honnan gyorsan dr. Machleitner orvost küldötte Meyerlingbe, míg maga Bécsbe utazott. A burgba érve, elhatározta, hogy mindezekelőtt a királynéval tudatja a borzasztó hírt. Feladatát a lehető legkíméletesebb módon igyekezett teljesíteni. Először azt mondta, hogy a trónörökös súlyosan beteg lett, majd a megrémült királyné további kérdés-kérdésére tudatta, hogy Rudolf trónörökös meghalt és a királyné távozni akart, hogy a borzasztó hírt tudassa ő felségével a királyllyal, Hoyos gróf azt mondta: „Még borzasztóbbat kell felségeddel közölnöm, a trónörökös megmérgezte magát! „Ezt nem mondhatom meg ő felségének”, válaszolt a mélyen lesújtott királyné. Es tényleg ő felsége csak este tudta meg, hogy Rudolf trónörökös önkéntestül véget életének.

A délután folyamán a főudvarmesteri hivatal kiküldöttei, a tényálladék felvétele végett megjelentek Mayerlingben; Constatálták, hogy a trónörökös öngyilkos volt, mire a holttestet a Bécsből hozott koporsóba tették. A talált iratokat őrizet alá vették. Találtak több legutóbbi írt levelet; ezek között egyet, melyet Stefánia trónörökösének volt címelve. E levél azonban már nyolcz nappal előbb iratott.

A bizottság eljárásánál a Burgban tanácskozás tárgyává tették és elhatározták, hogy a nyilvánossággal tudatják a valót. Így jelent meg a hivatalos lapok közleménye.

Károlyi István gróf, a ki — mint már szombati táviratunk jelentette — megjött Bécsből, és mint a „Pesti Napló” jelenti, érdekes részleteket beszélt a szörnyű esetről: Károlyi István grófnak alkalma nyílt láthatni Rudolf trónörökös holttestét. Látta a sebet is, mely szerinte a halántékon van. Károlyi István gr. megerősítette azt is, hogy a trónörökös öngyilkossága előtt öt levelet írt. Egyet felséges atyjához a királyhoz, egyet anyjához a királynéhoz, egyet Ottó főherceghez, és egyet állítólag Braganza herceghez. Sőt a nevezett lap azt sejteti, hogy a trónörökös ezen öt leveleken kívül még egy hatodikot írt, még pedig Károlyi István grófnak. A trónörökös végrendelete, melynek végrehajtójává a trónörökös ifj. Szógyény-Marich Lászlót nevezte meg, a legnagyobb részletességgel sorol föl mindent, a mi a trónörökös tulajdonát képezte és felsorolja még azon értéktárgyakat is, melyek a laxenburgi kastély egy-egy szekrényében vannak elhelyezve. A végrendelet szövege állítólag e szavakkal végződik: „Isten áldja és óvja édes magyar hazánkat!” Érdekes új rész az is, hogy a trónörökös haláláról szóló hírt Erzsébet királynénak nem Hoyos gróf, hanem Ferenczy Ida mondotta meg. Ferenczy Ida ment be a királyhoz, a ki éppen görög lelkét vett s kérte a királynét, hogy a tanárt bocssássa el. Erzsébet királyné Ferenczy Idának felült arczát meglátva, anyai ösztönével rögtön megsietett, hogy Rudolf trónörököséről van szó. Ferenczy Ida azután zokogva adta elő a gyászhirot, mire a királyné kétségbeesve rohant a királyhoz.

A trónörökös halálának megrázó körülményei most már teljesen föl vannak derítve. A „N. Fr. Presse” után s fentebb olvasható közleményünk mely a meyerlingi katasztrópháról áttekinthető képet nyújt, a „Bud. Corr.” a fentebb közölt jelentése teljesen kiegészíti.

Mintha a szörnyű esapás, mely a monarchia népeit és szeretett uralkodó családját érte, nem volna még elég megrendítő, Rudolf trónörökös halálának a legképtelenebb hírek és állítások burjánzóznak föl. Hisz az öngyilkosságnál rettenetesebb halál-ok el sem képzelhető. Miként tehető fel, hogy — minden egyéb körülményektől eltekintve — ő felsége meg fogna engedni annak hivatalos contatálását, — hogy egyetlen fia öngyilkossággal mult ki, ha ez nem felelné meg a valóznak és más eshetőség még csak fel is volna tételhető? Igaz, 36 óráig tévedésben volt a nyilvánosság, természetesen halál említtet minden hivatalos közlemény, de roszhiszemű tévedés volna ebben cenzúroságot keresni. Ha biggadtan figyelembe vétetik a váratlan eset minden egyes körülménye, mindenki be fogja látni, hogy az eseményeknek bízhetetlen tragicus összműködése még fokozta a nagy szerencsétlenség hatását ő felségére, az eleinte nyilvánosan be nem vallott halál-ok által. A dolog egyszerűen így áll: Hoyos József gróf egy 50 éves biggadt férfi, a ki nem felülelesen itél, a szerencsétlenség láttára nem is gondolt az öngyilkosság lehetőségére s nem ejtett meg semmiféle vizsgálatot, hanem sietett Badenbe orvosért és Bécsbe, a királyi családnak személynesen elmondandó a szörnyű esetét. Ő teljesen meg volt győződve arról, hogy természetes halál forog fenn s ilyen értelemben tett Paár gróf főhadnagyának jelentést s ezt tudta meg ő felsége a királyné, azután a király és a trónörökös. A még délelőtt Mayerlingbe érkezett Wiederhofer tanár, igaz, de rögtön constatálta Coburg herceg jelenlétében a halálos lösebet s azon határozott meggyőződésnek adott kifejezést hogy csak öngyilkosság esete foroghat fenn. Az első hírek azonban, különösen azok, melyeket ő felsége

engedett kiadni hivatalos alakban, kizárólag természetesen halál említtettek s miután az egész uralkodó család két év óta jól tudta, hogy a trónörökös izületlobja következtében gyakran szívfájdalmakról panaszkodott, — a rögtön halál okát e baj folytán eléggé megmagyarázottnak találta. — A közönség közzé sokkal előbb jutott a lösebről szóló hír, sőt a főudvarmesteri hivatal is ennek után a külügyminiszterium d. u. 5 órákor távirati uton is értesültek a tényállásról, csupán az nem volt még akkor teljes bizonyossággal megállapítva, — a kiküldött bizottság még nem fejezvé be a jegyzőkönyv felvételét, — hogy halálos lösebbel találtatott meg a trónörökös ágyában, vagy mérgezés forog-e fenn. Miután a bizottság csak éjtálok érkezett vissza Bécsbe, a délután folyamán ő felsége, az ő tudomása alapján, mindenüvé azt sürgönyöztette, hogy szívshűtés következett, mult ki a trónörökös s d. u. 4 órákor Tiszta Kálmán miniszterelnök is hasonló értelmű táviratot kapott a külügyminiszteriumtól, a melynek részéről a nagy szerencsétlenségről hivatalosan értesítettek, — miután fél órával előbb egy Budapestre érkezett táviratból magán uton azt hallotta, hogy a trónörökösnek a vadászaton súlyos baja történt. Nagyon természetes, hogy most már addig míg a bizottság vissza nem jött, semmi újabb hivatalos közleményt közzétenni nem lehetett. Tiszta Kálmán miniszterelnök, aki a külügyi hivatalból vett táviratát a ház elnökövel is közölte másnap reggel a gyorsvonattal Bécsbe utazott s mikor a ház elnöke legjobb tudomása szerint a házban a halál okát felemlíté, — Tiszta Kálmán miniszterelnök még a gyorsvonaton ült és nem tudhatta az éjjel visszaérkezett vizsgálóbizottság jegyzőkönyvének tartalmát. A miniszterelnöknek csak Bécsbe érkezése után szövegeztetett amaz, a tény a maga valójában feltáró közlemény, melyet másnap a két hivatalos lap tett közzé. Jobb lett volna ugyan még az nap este nyilvánosságra hozni a valót, de miután az első közleményt is — egészen helyesen — a két hivatalos lapban jelent meg, a második közleménynek is ott kellett először megjelennie, a mi azonban oly késő este már teljes lehetetlenség volt. Azon közlemény különben, hogy a halott fej körül egy fehér kendő volt kötve, hogy végrendelet hagyott és hogy valakit megbízott iratának rendezésére, már elég világosan utalt arra, hogy itt öngyilkosság forog fenn. Hogy ő felsége a két hivatalos lapban megjelent eme második közlemény nyilvánosságra hozatalához nehéz szívvel (eme szavak „mit schwerem Herzen” mely kifejezés német kiadásunkban olvashatók is, tévesen „nagy nehezen” szavakkal fordítottak le) hozzájárult, könnyen elképzelhető és csak a világos szavak teljes félreértése eredményezhetett e miatt ellenzéki gúncoskodást. Egy trónörökös nem bir azon előjoggal, a melylyel bir minden magán ember, hogy ily esetben a tény a nyilvánosság előtt eltitkoltassék!

Téves azon észlet, mintha a trónörökös az ágyban fekvő esengett volna komornyikjának. A trónörökös 1/7 előtt kétségtelenül már több órahosszat fenn volt, ezt bizonyítja ama tény is, hogy a gyertyák, melyek este 1/2-12 kor egészen voltak, reggel 8 órákor annyira le voltak égve, hogy azokat el kellett oltani. — A trónörökös rövid háló kabátba, nadrágba és könnyű cipőbe volt öltözve s így lépett ki 1/2-12 kor hálószobájából valószínűleg azért, hogy komornyikja ne menjen be szobájába s esetleg ne lássa meg azt, hogy már régóta fenn van. Kétszer kellett ismételnie parancsát, hogy a kocsisozh menjen egy rendellel, a mit különben már előtte való este is meghagyott volt. Világos, hogy a trónörökös komornyikját elakarta a házból távolítani. Erre az ajtó bezárta s mielőtt a gyilkos fegyvert ágyában fekvő maga ellen irányította volna, levették az ajtó erőszakal kellett kinyitni. Azt azonban, hogy homloka közepén egy lösebb lett volna látható s feje ketté lett volna hasítva, a ma publikált orvosi vélemény eléggé megczáfolja. Az sem volt lehetséges, hogy az ágyból barkarja ösüngött volna le a földre, mert a trónörökös hanyatt feküdt ágyában baloldallal a fal mellett s tényleg jobbkéze esüngött alá, revolvere pedig mellette feküdt a földön. A trónörökös holttestének szobájában való kitertése is tévesen iratott le egy két tudósítót által, kik bizonyára nem is látták. — Feje egészen szabadon fekszik, sem kalapja, sem egyéb tárgy nem takarja el fejének egyik részét sem — Jobb halántékán a rendkívül kis átmérőjű seb a lefűsült kevés haj által teljesen el van takarva és balfüle felett csak az veheti ki a löcsatorna külső nyílását, a ki annak helyét pontosan tudja. Bár elszomorító, mégis el kell fogadni azt a magyarázatot, hogy Rudolf trónörökös az utolsó órákban, teljesen ép elmével nem gondolkozott, mert összevetve mindenféle híresztelést, a mit most a tényeknek épenséggel meg nem felelőleg, de nagy fantáziával koholnak és terjesztenek, sőt feltéve, akárminő és bármely ügyre vonatkozó conficietust, legfőkézet sem magyarázható ki, vagy indokolható az öngyilkosság elkövetése rendes gondolkodás mellett, különösen oly férfianál, ki, mint Rudolf trónörökös, mindannyiszor a kötelességzet példányképe volt, s a kinek tettersége, szándékai és kívánságai elé semmitéle akadály sem gúrdült. A trónörökös, mielőtt kiment Mayerlingbe, számos egyént rendelt magához részint szerdára, részint csütörtökre, sőt egy főherceget péntek délelőttre. Weilen udvari taná-

rosnak levélben megígérte, hogy esütörtökön elhozza az ígért czikket. Csak az a körülmény feltűnő, hogy Meyerlingbe való érkezése után sem vadászatra, sem hosszabb társalogságra nem mutatott hajlamot; este a vacsoránál is feltűnően lehangoltnak látszott. A boncolási jegyzőkönyvben kifejezett orvosi vélemény is mutatja, mennyire helyes ama feltevés. Hoffmann, a törvényszéki orvos tanára, a művelt világ egyik legkiválóbb szakembere, véleményét nyíltan kimondta, és azt tudományosan indokolta is. Véleményéhez hozzájárult Kuderat tanár és ő felsége családjának hü barátja, Wiederhofer a kitűnő orvos, a véleményét szintén minden pontjában magáévá tette. Hogy a halál öngyilkosság és nem gyilkosság útján történt, mutatja leginkább a löcsatorna iránya, melyet idegen kéz nem okozhatott.

Az új trónörökösre vonatkozólag a hivatalos Bud. Corr. ezeket írja. Még komoly lapok is a forrás meg válogatása nélkül, mindenféle híreket közölnek a trónuadlásról. A leghivatottabb oldalról nyert étesülés alapján kijelenthető újra, hogy ezen kérdés maig mérvadó körökben még beszéd tárgyát sem képezte s szemben a nyílt koporsóval, elképzelhető, hogy nem is képezhetette. És mi okból kellene a kérdést tárgyalni? A törvény világos szavai értelmében Károly Lajos főherceg, ki hála a gondviselésnek, a legjobb egészségnek örvend, a trónutód és utána másodsorban az ő előszülött fia, Ferencz Ferdinánd. — Miután sem ok, sem alkalom nincs arra, hogy Károly Lajos főhercegre jogairól most lemond, ilyesmi szóba sem jöhet.

Valótlán ama hír is, hogy Ferencz Ferdinánd főhercegre tegnap hosszabb kihallgatáson fogadtatott volna ő felsége által.

A trónörökös végrendeletéről pedig ezeket írja az idézett lap: A már kihirdetett végrendelet a nagy népszerűsűl nem intézkedik. Az a közlemény mintha a trónörökös vánkosa alatt mindig két töltött revolverrel hált volna, teljesen a paptalan. A trónörökös nem novemberben, hanem október vége felé bukkott le lováról Laxenburgban és erről csakis vadásza, kinek megtiltotta, hogy ezt elbeszélje, a trónörökös és utóbbinak udvarhölgyei bírtak tudomással. Pájdalma mely az első perczben igen nagy volt, rövid idő múlva megszűnt és a minis arámpont, hogy ezen esés agyrázkódást idézett volna elő. A trónörökös nem vezetett rendes naplót, de több kötetre rugó följegyzései vannak, melyekbe részint a trónörökösnek, vagy ha sok dolga volt, titkára vezette napról-napra szárazon azon eseményeket, melyek személyével és családjával összefüggésben álltak. — Ezen följegyzések nagyon pontosak és részletekre kiterjedők, úgy, hogy például mindig fel van jegyezve a vadászat összes eredménye, még az is, hogy a vadásztársaságban ki mit és mennyit lőtt. E följegyzések rendkívül érdekesek és a trónörökös életjárájának megírására megbecsülhetlen anyagot fognak szolgáltatni. Szógyény osztályfőnöké eddig csak a kulesot vette át az összes nagyterjedű műkülönböző iratokhoz, melyeknek rendezését azonban csak későbbben kezdi meg. Ő felsége ma hosszabb ideig fogadta Károlyi gróf, külügyminiszter és Szógyény osztályfőnököt. A király egészségi állapota teljesen kielégő. Tiszta Kálmán miniszterelnök Tarkovich államtitkárral a reggel visszautazott Budapestre.

Bécs, febr. 3. A „Wiener Allgemeine Zeitung” írja; Senki sem zárkozhatik el azon megerőződés e föl, hogy a szerencsétlen főherceg nem rendelkezett a normális emberi szabad akarattal, midőn életét kioltotta és így tette, emlékre semmiféle árnyékot nem vet.

A trónörökös temetése.

Ő felsége Rudolf főherceg trónörökösnek behalaszamozott holttestét tegnap este a Hofburg plébánia papjai még egyszer beszentelték. Ma az újra beszentelt koporsót a nagy közönség megtekinthette. A ravatal előtt szakadatlanul imárák tartanak.

A templom ajtai még holnap délelőtt is nyitva lesznek a nagy közönség előtt. — Mindkétnap délelőttjén a templom valamennyi oltáránál misét mondanak az elhunyt lelki üdvéért.

A temetés kedden dé után 4 órákor lesz. A koporsót, melyet még egyszer beszentel az udvari lelkész, leemelik a ravatalról és leviszik a svájci udvarba a gyászkoszra. El előtt két udvari fourier, a keresztvivő, az udvari kápolna szolgálja a füstölővel és a keresztvivővel, két segédkező udvari káplán, az udvari lelkész és végül egy udvari fourier nyitja meg a gyászmenetet. Az elhunyt főudvarmestere, hadsegédje és szolgáltevő tisztje a koporsót követik; ezek után megy: nyolcz apród viaszfákjakkal, hat arcziére és magyar testőr; a koporsótól két oldalt pedig hat brabant testőr, nyolcz lovas testőr fölébbvalóik vezetése alatt.

A mint a koporsót a gyászkoszra helyezik a haragok zugása mellett megindul a gyászmenet, melyet megnyit egy szakasz lovaság, egy kettős udvari fogat egy udvari fourierrel, azután egy kátfogattu, négyüléses udvari koci komornyikkal. Egy escadron lovas. Egy udvari fourier löhátón. Egy hatfogattu udvari koci a szárnysegédekkel és a szolgáltevő tiszttel; a koci két ajtaja mellett egy lakáj. Hatfogattu udvari koci a megboldogultnak főudvarmesterével, a koci-

ajtók mellett két két lakáj. A lakajok kettős sorban. Két udvari fourier.

A hat fehér ló által vont fekete halottas kocsi a koporsóval Mindkét oldalon négy lakáj megy s négy nemes apród égő viaszfákjakkal. Hat arcziére testőr jobbról s hat magyar testőr balról, továbbá jobbról nyolcz brabant-testőr s balról nyolcz lovas testőr képezik a kíséretet s egy zászlóalj gyalogság s egy escadron lovasság zárják be a menetet.

A menet útját a burgtéren Mihály és József-téren át veszi, majd az Augustiner- és Tegetthofstrassen át a Neue Markton levő capucinusokhoz tart.

Az udvari és állambivatalnokok, a városi hatóság képviselői, az udvari angustinus-templomban összejönnek s innen a gyászmenet előtt a capucinus templomig haladnak s ez előtt elvonulnak.

A capucinus templom belseje feketével van bevonva, valamint a térdelő zsámolyok, padok és a padolat is.

Arra a jelentésre, hogy a legmagasabb holttesttel közelednek, a capucinus templomban a legmagasabb és magas méltóságok, kik incognitóban már előbb megérkeztek ide, elfoglalják kijelölt helyeiket. Az udvar és a meghívott vendégek már előbb összejönnek itt.

Mihelyt a halottas kocsi a capucinus-templom főbejárata elé érkezett, a kocsiról a koporsó leemeltetik, — a lelkész sereg elébe megy a bejáratig s azután bekiséri a templom belsejébe, melynek közepén az égő gyertyák körülvetett ravatalra állítják a koporsót.

A megboldogult fenség főudvarmestere, szárnysegéde és szolgáltevő tisztje ideig kísérték a koporsót s ezután a számukra kijelölt térdelő zsámolyokhoz mennek.

Ezután következnek az ünnepléses beszételek, mire az udvari zenekar énekesei a „Libera”-t zengik. Ezután a koporsót leemelik s fákllyakísérettel a sírbaoltatják. Elöl megy a pontificáló lelkész az egyházi segédlettel, azután az első főudvarmester a bottal, a megboldogult főudvarmestere, szárnysegéde és szolgáltevő tisztje követik a koporsót. A testőrök s nemes apródok itt a templomban visszamaradnak. Lenn a sírbaoltban még egyszer beszentelik a koporsót.

Az ima végeztével az első főudvarmester átadja a capucinusok guardiájának a legmagasabb holttestet, oltalmába ajánlja és átadja neki a koporsó kulcsát, mire mindenki visszatér a templomba. Mialatt mindez a sírbaoltban végbemegy, a legmagasabb udvar elhagyja a templomot, melyből ezután az összes je envoltak eltávoztak.

Külföld.

Az olasz hadsereg Galiciában. A Vánczia című olasz lap egy állítólag Bécsből érkezett távirat közöl, a mely a következőket mondja: Montaleone osztrák vasúti határ állomásánál, a déli vasut nabresina-cormonsi vonalán, legközelebb nagy munkálatok indulnak meg: melyeknek célja, hir szerint az, hogy háboru esetén ezen a vonalon nagyobb menységű olasz katonaságot lehessen Galiciába szállítani. Olszország ugyanis — mint mondják — kötelezte magát, hogy orosz háboru esetén négy olasz gyalog-hadtestet küld és két lovas hadosztályt küld Ausztria Magyarországra segítségére. Azt is beszélik, hogy az olasz segédcsapatoknak a király testvére, Amadé herceg lesz a parancsnoka, főhadsegéde pedig Pianell tábornok.

A francia váltáság. Az a nehéz kormányváltáság, mely Franciaországban lappangva létezett, melyet azonban Boulanger vasárnapi győzelme aktualis kitérésre jutott, tegnapelőtt csütörtökön legalább egyelőre véget ért. A franciaia képviselőház 300 szóval, 210 ellen kimondotta, hogy bizalommal viseltetik a Floquet-kormány iránt s felkéri, maradjon meg állásában. Ennek folytán Floquet természetesen meg fog maradni, s a hírlapok mégis azt írják, hogy a kormány tagjaiban változások lesznek és hogy legalább is az igazságügyminiszter Ferrouillat ki fog válni a kabinetből. Floquet több ízben értekezett a köztársasági párt néhány tagjával.

Az új szerb miniszterium. A „Times” arról értesül, hogy Milán király már a legtöbb kinevezendő miniszterre néve megadta helyben hagyását. E szerint miniszterelnök és belügyminiszter dr. Vonits, igazságügyminiszter Gyuresics és külügyminiszter Gyorgyenyos lenne. Az új miniszterium tagjai mindanyian a radikális párthoz fognak tartozni.

Debreczen részvéte.

Debreczen város közönségének részvét felirata. —

Felséges Császár és Apostoli Király! Legkegyelmesebb Urunk!

Megdöbbenve, de annak hitelt nem adva vettük a gyászhirot, hogy Magyarország trónjának örököse: Rudolf főhercege hirtelen elhunyt. —

A lesújtó s a magyar nemzetre különösen leverelő ható hir immár — fájdalom valóságga lett.

Nem keressük e pillanatban a halál okát; elég azt tudnunk, hogy ő császári és királyi Fensége, Rudolf trónörökös főherceg halála mely gyászt hozott Magyarország koronás

kirá
sabl
nün
tesé
sége
egy
oszt
Fels
Kirá
nak
könn
mag
segt
vált
nak
gyül
köve
ev.
r. k
tatil
polg
keri
nése
zete
a vá
3 ó
fogn
kedé
hiva
fébe
se u
daln
tesé
mini
feld
miat
háza
Ugy
talm
tétel
a te
vagy
soka
igaz
nem
szer
ton
Bécs
öröl
ev.
lode
szav
—
vagy
közö
tüzi
az i
vasá
diké
febr.
roná
köve
tja
Az
irat
ezt
meg
por
az e
tési
elég
éve
—
166
pol
37.
szat
lap
kus
rapo

királyára, a királyok között a legalkotmányosabb Fejedelmre: Felsőre: elég azt érezniük, hogy a halál minő fájdalmat és veszteséget okozott nemzetünknek.

Mint Magyarország egyik törvényhatósága, s mint magyarok, örömben és buban egyaránt kívánunk koronás királyunkkal osztozni.

Engedje meg azért, legkegyelmesebben Felsőre, hogy nagy bánatának és a Felsőes Királyné bánatának részesei lehessünk s annak elviselését igaz részvét nyilvánítsunkkal könnyíthessük.

Kérjük a mindenható Istent, kérjük a magyarok Istent, hogy vigasztalja meg Felsőes bánatos szíveit.

A kik egyébiránt hódoló tisztelettel s változhatatlan hűséggel vagyunk.

Debreczen, a törvényhatósági bizottságnak 1889. febr. 2-án tartott rendkívüli közgyűléséből.

Felsőre, legkegyelmesebb Urunknak, legalázatosabb hű alattvalói
Debreczen sz. kir. város közönsége.

Debreczen koszorúja. Debreczen sz. kir. város közönsége tudvánvölge koszorút tétet a koporsóra. — A koszorúnak a város színeit (kék-sárga) viselő szalagja tegnap lát ható volt Gyenes Lajos kereskedésnek egyik kirakatában. A szalag következő feirást viseli: „Debreczen sz. kir. város közönsége” — „Rudolf cs. és kir. ő fensége Magyarország szerezett trónörökösének.” A koszorú Bécs egyik elsőrangú virágkereskedőjénél lett megrendelve eser, esetleg babérlevelekből, a trónörökös kedvenc virágaival, fehér rózsá, fehér szegfű és gyöngyvirággal díszítve. — Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester a főudvarmestert hivatalát kérte meg a koszorúnak illető helyére való eljuttatására.

Gyász isteni tiszteletek. A temetés után következő napon szerdán reggel 8 órakor az ev. ref. nagytemplomban 9 órakor pedig a r. kath. templomban gyászi isteni tisztelet tartatik. — Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester gyászkeretbe foglalt meghívónál föl ezen istenitiszteletekre való megjelenésre a polgári és katonai hatóságokat, intézeteket és testületeket. — Gyülekezési hely a városház nagy terme, reggel 1/2 8 órakor.

A temetés tartama alatt, holnap délután 3 órától 5-ig a város összes tornyáiban zugni fognak a harangok; mindenféle üzlet, kereskedés, kávéház, vendéglő zárva lesz. — A hivatalok működése szünetel, az iskolákban felpbeszakad a tanítás. — Az egész város ünnepléses, komoly gyászba merül; se vizálgat se munka nem zavarja azt a nagy és szent fájdalmat, melyet a trón és hazá roppant vesztesége felett mindnyájan érzünk.

A színház zárva. Beniczky Ferencz belügy miniszteri államtitkár értesítette gr. Dégenfeld József főispánt, hogy az országos gyász miatt a budapesti és kolozsvári nemzeti színházak és a m. kir. opera bezárását elrendelte. Ugyan ezen leirat a következő sorokat tartalmazza: „nem rendeltek ugyan el de feltételezhető, hogy az illető színházak a temetés napja, és a „vigiliák” estélyén, vagyis f. hó 5-én és 6-án nem fognak előadásokat rendezni.” — A debreczeni színház igazgatósága ezen óhajnak megfelelőleg tehát nem csak holnap, a temetés napján, hanem szerdán is zárva hagyja a színházat.

Napi hírek.

— **Gróf Degenfeld József** főispán szombaton estve Budapestre utazott, honnan esetleg Bécsbe fog menni, hogy jelen legyen a trónörökös temetésén.

— **A presbyter választás.** A debreczeni ev. ref. egyház hívei közepes mérvű érdekfődsé mellett pénteken és szombaton adták be szavazataikat 27 presbiterre és a főgondnokra. — A szavazás eredményét csak a holnap vagy holnapután végmenő összeszámítás után közölhetjük.

— **Elmaradt altiszti bál.** A f. hó 9-én ki tűzött altiszti bál az általános gyász miatt az idenyről véglegesen elmarad.

— **Felolvasó kör.** Február 6-ikán felolvasás nem tartatik.

— **A kőműves ifjuság bálja.** mely febr. 2-dikáról a trónörökös halála miatt elmaradt febr. 7-én esütörtökön fog megtartatni a Koronában.

— **A magyar hírlapirdalom 888-ban.** A következő érdekes és változatos képet nyújtja a „V. U.” gondos összeállítás szerint. Az 1889. év elején épen 600 hírlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven. Ez az elmúlt éztendőhöz képest 39 gyarapodásnak felel meg. Altalában 1887 től kezdve már nem szaporodnak oly gyorsan az időszaki lapok, mint az előtt. Ezen összes 600 lapnak évi előfizetésiára együtt 2506 f. 55 krt tesz, a mi elég olcsó. Az összes politikai napilapokra évenként mindössze 320 f. r. t. lehet előfizetni. — A magyar lapok közt legtöbb a folyóirat 166. A vidéki lapok 136. a szaklapok 123. politikai hetilapok 45, a vegyes melléklapok 37. egyházi és iskolai lapok 36, napilapok 22 számmal szerepelnek. Vegyes tartalma képes, lap csak 3 van, szépirodalmi 13, humorisztikus 14 hirdetési ap 5, Legkedvezőbb e gyarapodás a szaklapoknál és folyóiratoknál,

ezen egy év alatt 13—13 darabbal szaporodtak. Napilap csak egy keletkezett, míg az iskolai és egyházi lapok száma 2 vel fogyott. — A magyar napilapokból van Budapesten: 10. a vidéken 11; Páris 1, a Párisi Magyar Ertesítő. — Hely szerint a nagyobb városok a következő magyar lapokkal bírnak: Budapest 267 Kolozsvár 20 Arad 9, Szeged 8, Pozsony 7, Debreczen 7, Eger 7, Pécs 6, Szabadka 6, Ungvár 6, Veszprém 4, Nagyvárad 5, Miskolc 5, Zombor 4. Külföldön csak New-Yorkban és Párisban jelenik meg 1—1 magyar hírlap.

— **Táncvizsgálat.** A debreczeni iparos kör 1889. évi Február 16-án szombaton saját pénztára javára a „Korona” szálloda tánctermében zártkörű táncvizsgálatot rendez. Belépti-jegy személyenként 1 f. r. Belépti jegyek előre válthatók Szedlák József pénztárnoknál ezenkívül Lőrincsik László aranyműves, Nagy András keztűs, továbbá Serli Ede és Huber József urak üzlethelyiségében és estve a pénztárnál. Zenész Rácz Károly zenekara leendő a rendezőség.

— **Közgyűlés.** Az iparos ifjuság önképző és betegsegélyező egylete tegnap délután 3 órakor tartotta rendes évi közgyűlését, immár fennállása óta a tizenötödikét. nagyszámú tagjainak jelenlétében. Huber József egyleti elnök megnyitván az ülést, rövid szavakkal vázolta az elmúlt év eseményeit, s felhívta az ifjuságot, hogy a tanácskozást megkezdvén a jelentések meghallgatása után a tisztújítást ejtse meg. Titkár felolvasta ezután a felügyelő, számvizsgáló és leltárbizottság jelentéseit, melyek alapján a pénztárnoknak, s a tisztviselői karnak a főmentvény a multra nézve egyhangulag megadott, s működésüket egyuttal jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. — Az évi jelentés felolvasása előtt a közgyűlés az egylet alapszabályainak egy régen érzett hiányát pótolja, a mennyiben egyhangulag hozott határozatával kimondta, miszerint az alapszabály azon pontját, mely a tisztviselő kar egy részének választását az iparosok körében rendeli, úgy módosítja, hogy már ezen alkalommal is tisztviselőit a társadalom bármely osztályából választhassa. Az így módosított alapszabályok utólagos jóváhagyására végett az iparügyi miniszteriumhoz felterjesztetni rendeltették. Az évi jelentés felolvasása és tudomásul vétele után Huber József elnök, ki ezen tisztelet már 14 éven át vitte, sajnálattal jelenté ki, hogy egészségi tekintetek visszavonulására kényszerítik, — tisztársai nevében is bizalmat megköszönve, elhagyja helyét. — A tisztújítás ezután kezdetét vevén, a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel Beka Mihály arvaszéki elnököt az iparosok és az iparügyek régi és állandó barátját kiáltotta az egylet elnökévé; ki egy küldöttség útján a választásról értesülvén, a közgyűlésben megjelent, s ott az ifjuság öröme kijelenté, hogy az elnöki tisztelet elfogadja. Egyhangulag történt felkiáltással a tisztviselői kar a következőleg alakítottat meg: elnök Lőrincsik László, II. adal elnök Nádassy Soma, titkár Grünvald József, II. adal titkár Kubácska István, pénztárnok Szedlák József, jegyző: Balogh Sándor, egyleti orvos Dr. Legányi Gyula könyvtárnok: Kiss József Ferencz, s könyvtárnok Mosztrai Lajos, gazda Zavilla Gyula. Az egyuttal megalakított választmány tagjainak névsorát térszükében holnap közöljük. Végül Huber Józsefnek az egyletnek tiszteletbeli tagjául lett megválasztása után a közgyűlés a legjobb hangulatban véget ért.

— **A debreczeni nép gyásza.** Hogy mennyire igazunk van a magyar lapoknak, a melyek a magyar nép részvétének, fájdalomának, gyászának őszinteségéről, komolyságáról, nagyságáról beszélnek s hogy közelebből mennyire való a debreczeni népek ragaszkodása hűsége és szeretete a felsőes királyi család, hoz, mennyire együtt érzi azzal, a trónörökös megrendítő hálála által okozott veszteségnek fájó sebeit, ezt aligha tudnánk szebb, meghatóbb példával illusztrálni, mint azzal a jelenettel, mely ma a II. kerületi r. kapitányság hivatalában lefolyt. — Két fiatal ember, a köznépből való, egyszerű földmives polgár ember mind a kettő, jelent meg a kapitány előtt. — Tekintetes kapitány ur! Alázatos kérésünk volna. Olvastuk az újságban, hogy a trónörökös hálála miatt nem szabad cigányoknak muzsikálni. Nagy baj-e nekünk. — Miért? kérdezi a kapitány. — Mindkettőnknek nagy baj. Ő is (a fiatal ember, a ki a szónok mellett áll) én is vőlegények vagyunk. Szeredán lenne a lakodalunk; már a cigányt is megfogadtuk. Miért mert, vígan szeretnénk lenni ezen a nagy napon.

A kapitány ur erre az aggodalmas beszédre előadja a két vőlegénynek, hogy a városi tanács csak a nyilvános helyeken, kávéházakban való muzsikát tiltotta be a temetés napjáig. Magánházaknál való muzsikálás iránt nem rendelkezett. — Tehát ha la kadalmazni akarnak, lakadalmaznak; annyival inkább, mert ugys a temetés után való napra hivaték meg a vendégeket; cigány is hegedülhet. — Azonban Rudolf trónörökös minket magyarokat olyan nagyon szeretett, mint még egyetlenegy trónörökös se; ha az isten megtartotta volna, nagyon is jó királyunk lett volna, a kinek uralkodása alatt boldoggá lett volna a hazá, — úgy illik, hogy illőképen meggyászolja minden magyar ember. — Ezért igen szép dolog lesz — szól a kapitány — a két vőlegény-

hez — ha magok is a királyllyal meg az egész országgal együtt gyászolni fognak, szerdán nem lakadalmaznak. Debreczeni embertől ez nagyon szép eljárás lesz. — Pár napig, azt hiszem, ifju barátim, türelmesen tudnak várni.

A két ifju néhány pillanatilag gondolkozik s aztán határozott hangon egyszerre szólának.

— Kapitány ur! Mi szerdáról elhalasztjuk a lakadalmat.

Színház.

Püspöky Imre jutalmára került színre szombaton este a „Plébanos székácsnéja.” Közönség csak közepes számmal jelent meg. Az est sikerét első sorban Rónaszéki illeti dicséret, ki derekasan megfelelt a privátdíner szerepének. Erős vonásokkal, hatalmas komikummal játszott s felvilágosította a közönséget. Jelenetait hatalmas tapsvihár követte. A jutalmazandó a plébanost játszotta. Igyekezetét a jutalomtól nagyon kevés osztályrészt illette. A közönség közönye felengedhetet volna e valóban érdemes színész jutalomjátékán. Na de reméljük hogy a mi késik, az nem mulik. Andorffy fényes bizonyítékát adta maszkírózó képességének. Sanyaró Vendelt azonnal felismerte mindenki s óriási kacagással fogadta. Kár hogy Sanyaró Vendel nyögései közül többet nem használt fel betétül. A többi szerepek Geröfiné, Péchy, Tökés Emilia, Kaczer Nina kezeiben voltak jól elhelyezve.

— **Véres napok** Laky Imre szép nyelvezetű tragédiája adott tegnap. A darab hőseit még hatalmasabb alakban mutatta be Mándoki, mint első alkalommal. Hatásosan szavalták a főbb szerepeket Péchy, Mátray, Vedres, Rónaszéki, Palotay. A nőszerepek most is Békési és Kaczer kezeiben voltak, hogy mily lelkiismeretesen feleltek meg feladataiknak bizonyítja a gyakran nyílt jelenetekben is felhangzó taps. Közönség közepes számmal volt.

— **A Bianchi Bianka hangversenye elhalasztatik.** Bianchi Bianka cs. és kir. udvari kamatai énekesnő és Radio Karolina zongoraművésznőnek f. hó 7-dikére tervezett hangversenye a lesújtó országos gyász miatt egy héttel elhalasztatik. Kuger hangverseny igazgató Valentin igazgatóhoz e tárgyban a következő levelet intézte:

„Tisztelt igazgató ur! Ma reggeli sürgönyömrre küldött távirati választáépén most kaptam meg és sietek önnek tudatára adni, hogy Bianchi k. a. mint „kamarai énekesnő”, tekintettel a szörnyű eseményre, mely az uralkodóházban történt, kénytelen magyarországi körútját egy héttel elhalasztani. Az elhalasztás korántsem személy, hanem a körülmények által okozott kényszer helyzet. Ez okból remélem, hogy a művésznő hangversenyét a megállapított feltételek mellett lesz szives f. é. február hó 14-re kitűzni. Erre nézve kérem szives választást postafordultával és ha elhalasztásba belenyugszik, ugy Bianchi k. a. idejekorán megfog jelenni Debreczenben, a „Bika” vendéglőben veendő szállást és hó 14-én megtartja hangversenyét.”

A febr. 14-én biztosan megtartott hangverseny programja a következő: 1. Egyetlen leány, gróf Fredro S. vigjátéka, előadva a szintársulat által. 2. Alvajáró opera nagy áriája Bellinitől, éneklő Bianchi Bianka. 3. Polonaise, Lisztől, Radó Karolina. 4. Figaró lakodalmaiból Susanne áriája Mozarttól, éneklő Bianchi Bianka. 5. Ballada G. moll Chopintól Radio Karolina. 6. Aria „Mirelle” operából Gounodtól, éneklő Bianchi Bianka. 7. a) Javoette Sgambattitól, b) Valse caprise Rubinstentől, Radó Karolina. 8. Két magyar népdal éneklő Bianchi Bianka. — A hangversenyre jegyek még mindig kaphatók.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Kardos László

Debreczen Czegléd-utca.

Ajánlja nagyváltástékú

paplan-raktárát

Legjobb minőségű

Oörök-karton paplan 110 cm. széles 166 cm. hosszú	3.50	124cm./176cm.	4.—
Tlajos	4.—	”	4.50
Chachemir paplan minden színben	5.—	”	6.—
Ször-atlasz	5.90	”	7.—
Ször-atlasz	”	egészen finom	8.—
Selyem-atlasz	”	”	18.—
*Selyem-atlasz rózsá és világos-kék színben legnehezebb selyem	”	”	14.—
Radames	”	minden színben (keresztiszövetű tiszta selyem)	24.—
Gyermek paplanok ször-atlaszból 2 fut 50 krtól feljebb.	”	”	”
Péluche, Piqué és Tricot paplanok minden nagyságban és minden színben.	”	”	”
Az árak feltétlenül határozottak.	”	”	”

*Ezen paplanok selyme alkalmi vétel folytán oly olcsó.

Figyelmeztetés.

Miután több zálogtárgy határideje lejárt, azoknak meghosszabbítása iránt intézkedés nem tétetett, árverés útján elfognak adatni.

Határidőül 1889. február 12. napja tűzetett ki.

Iparcikkekre, részvényekre, helybeli takarékpénztári záloglevelekre, sorajegyekre és ékszerekre előleget adok, a törvény által engedélyezett kamatok leszámolása mellett.

Hivatalos órák: Szombat kivételével d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig.

Schwarz Lázár

magán zálogkölesön intézete
DEBRECZENBEN.

Zongora tanítás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint a zongora oktatásban órákat adok a legjutányosabban számítva óránként 40 kr. akár házhoz járva, akár saját lakáson, hol jó zongorám és a zongora oktatáshoz szükséges legújabb kiadású és leggyorsabban haladó s pädagógiai modorban irt zongora iskoláim állnak a tanulni kívánóknak rendelkezésükre.

Tömeges tanításnál jutányosabban számítatik. — Értekezhetni lehet köznapokon — szerda és szombat délután kivéve — az ág. evang. iskolánál d. e. 9—12 és d. u. 2—4 óráig, nagyvárad-utca 2087.

Hirdetmény.

Weisz Salamon és Weisz Dávid urak m.-pályii birtokában, a birtok haszonbérbe adása folytán, a gazdasági gépek, ekék, szekerek s egyéb felszerelés valamint szarvasmarhák s juhok eladókáválván, venni szándékozik a vételre felhivatnak azzal, hogy alólított tisztartó (M.-Pályiban) minden tekintetben nyujt, — levélbeli megkeresésre is, — felvilágosítást.

Debreczen, 1889. Január 29.

Spitzer József
tisztartó.

Eladó

vagy bérbe kiadó a
KONYÁRI

Sóstófürdő.

Bővebb felvilágosítással szolgál tulajdonosa Balassa-

Gyarmaton

Fáy Sándor.

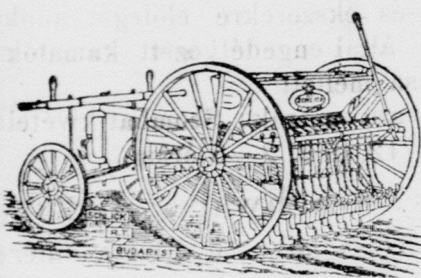
Schlick-féle vasöntöde és gépgyár

Részvény-Társaság Budapest.

Gyár és igazgatóság:
VI. külső váczit 1696/99.

Városi iroda és raktár:
VI. váczit körút 57.

Gőz- és járgáncsépítő készülékek.

Schlick-féle szab.

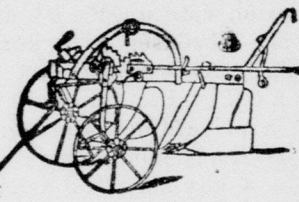
két és háromvasú ekék,

Schlick-féle szab.

Haladás

sorvető-gépek.

SZORVAVETŐ-GÉPEK.

Schlick-féle szab. Rayo'-ekék, Schlick- és Vidats-féle ceedeti egyvasú ekék és talajmívelő eszközök, boronák és rügtörő hengerek, szecsavágók, répvágók, répapuzók, tengeri morzsolók, csöves tengeri darálók, gabona-tisztító rosták, őrlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartanak. — Előnyös fizetési feltételek. **Legolcsóbb árak.** — Arjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve.

J E G Y Z E T

Van szerencsénk ezennel t. ez. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. váczit-körút 57 sz. a. lévő irodáink legnagyobb részét a külső váczit uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az eddigi irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kéysáma érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési eszközeink és gazdasági gépsínből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság igazgatósága.

Maggi BULLON KIVONATA

leves-tábla huslével,
husliszt hüvelyes veteményből

elősmert **legjobb**ak és **legolcsóbb**ak.

Egy kávéskanálnyi e kivonattól, egy csésze forró vízbe öntve, azonna minden más pótlék nélkül kiváló erős és jóízű huslevest ad.

Kapható a delicatesz, fűszer és fűszeráru üzletekben.

Főraktár: Wien I. Jasomirgottstrasse 6.

Raktár Debreczenben:

GERÉBY FÜLÖPNÉL.

Kún Dániel

(KOHN testvérek) BUDAPEST, egyetem utca 1. szám. Ullmann-féle palota.

ajánlják a n. é. közönség becses figyelmébe gazdag berendezésű

antiqu ar-könyvkereskedésünket,

melyben nagybecsű régebbi művek, valamint a legújabb irodalmi kiadványok mindjárt megjelenésük után igen jutányos áron kaphatók.

Magyar szépirodalmi művek dús választékban.

Az akadémia könyvkiadóvállalata összes kiadványai olcsón megvásárolhatók.

Folyó iratok és hírlapok legdusabb raktára.

Könyvek és könyvtárak megvételnek. — Könyvtárak és egyletek évi számlára vásárolhatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintézetnek. — Rézletes könyvjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Ásványvizeink, u. m.

Szolyvai, Polenai és Olenyovai

forrásaink tisztelt fogyasztóinak ezennel tudomásukra hozzuk, hogy ezen három forrás ásványvizei f. évi január 1-től friss töltésben kereskedelemben hozattak.

Ásványvizeink barátainak érdekében, kérünk a palaczkvignetták megváltozott c. égére pontosan figyelni, minthogy előbbi céggel el látott palaczkok tavalyi tölté t tartalmaznak.

Szolyvai ásványviz szétküldés

German és Bodnár.

VÉGKIÁRULÁS.

Iparhatóságilag engedélyezett
Férfi divat és szabó üzletben található
összes árucikkek
beszerzési áron alul
végkiárultatnak.

Különösen ajánlom a tavaszi, nyári és őszi idényre dus választékú angol és francia

gyapjuszövet raktáramat,

melyekből mérték után szakavatott szabászom által egész ültönyöket rendkívül leszállított áron készítették.

A szöveteket azonban méter számra is

feltűnő olcsó áron

beadatom a n. é. közönség rendelkezésére.

Nagyraktár fehérenemű, kalap, nyakkendő, nap- és esernyőkben, bőrneműekben és mindenemű uti felszerelésekben. Férfi és női keztyűk, Karisbadi cipők. Kész férfi ültönyök és felöltők és ezenkívül minden a férfi divat üzlethez tartozó árucikkek végkiárúsítatnak.

Schwarz B.

férfi divat és szabó üzlete, főpiacz, a „Bika” szálloda közelében.

Az általunk részletfizetésre eladott sorsjegyek folyvást pénztárainkban vannak elhelyezve s a részletvibirtokosoknak kívánatra, mindenkor előmutattatnak.

Nyujts kezet a szerencsének!

Huzás már február 15-én

JÓ-SZIV-SORSJEGYEK

ponosan a napi árfolyamon, vagy

részletfizetésére:

külföldi sorozattal	5 drb	36 havi	75 részletben
	10	36	1.50
	15	36	2.25
	20	36	3.—

Az első két részlet beküldése ellenében kiszolgáltatjuk a sorsjegyek sorozata és számaival ellátott részletvibet, melylyel a vevő egyedüli jogot gyakorol minden nyerevényre. — Vidéki megrendeléseket gyorsan eszközlünk.

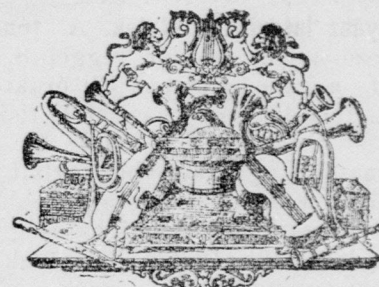
Utánvét mellett nem küldünk semmit.

Betéti Társaság

Dirnfeld Testvérek

Budapest, V. Fürdő-utca 4. sz.

Tiszteletes emberek, kik helyi ügynökké segünetet megfelelő jutalék mellett átvenni készek forduljanak hozzánk.

STERNBERG ARMIN
hangszer-gyára.

Budapest, VII. kerepesi ut 36. (a Rökus kórházzal szemben)

Mindenemű ütő-, vonó- és fuvó-hangszerek, harmonika- és harmonium-gyára és legnagyobb választékú raktára. Bel-földi és valódi olasz hurok raktára.

A legújabb feltűnést keltő mechanikai salon hangszerek mint: Aristo, Herophon, Orpheus, Phönix, Simphonion főraktára.

Legújabb! Harmonika fuvola 12 billentyűvel, melyek a szipkába való könnyű befúvás által kellemes hangokat adnak. Azonnal megtanulható és játszható. Mindenkinék, kicsinynek, nagynak egyaránt alkalmas mulató-eszköz. Ára 2 frt. Mindenemű hangszerek javítása pontosa és jutányosan teljesítetik. — Ócska hangszerek ujakra becseréltetnek 200 képpel díszített nagy hangszerkatalógus kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. Harmonikáról és gormoniumról külön képes arjegyzekek kéréndő.

JÓ SZIV

SORSJEGYEKET

Evenként 3 huzás. Legközelebbi huzás már

február hó 15-én.

Főnyeremény **30,000** frt o. ért.

továbbá 20,000 18,000 frt stb.

csak készpénzen adunk el a napi árfolyamon, mely jelenleg

3 frt 70 kr.

nem részletfizetés mellett mivel így drbjá 5 frt 55 krba kerülne.

A „BUDAPESTI LLOYD”

kiadóhivatalának bank és váltóüzlete Engel Zsigmoná és Társa.

BUDAPESTEN, Dorottya-utca 8. szám.

A költséges utánvételezés elkerülése végett az összeg, valamint 20 kr. ajánlati díj postautalvánnyal küldendő be.